

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

An fecerint miracula apud Samaritanos?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

laborem, alterius fructum, ἄλλοι ἔσθ' σπέρσει, ἄλλοι ὄντωνται. alii quidem seminant, alii vero metunt. Similis locutio est Iob. 3. o. 8. feram, & alius comedat. sic & Virg.

Hic ego versiculos feci, tulit alter honores. Græciam sic efferunt ἄλλοι κέρμον, ἄλλοι ὄντωνται, alii laborarunt, alii utilitatem perceperunt. Diocletiani etiam dictum fuit, Ego apros occidi, alius fruitur pulpamento. Vid. simil. Amos 5. 11. Messores Apostolos esse constat. Seminatore Prophetæ & sancti veteris Testamenti fuerunt. Quorum maior labor fuit, at nondum fructus apparebat. Cum verò Apostoli non minores labores subsille videantur, atrociora etiam sustinuisse supplicia, quam Prophetæ, comparatio non consistit in laboris magnitudine, aut facilitate: nam messorum anni tempore feruentissimo, haud minor est, quam seminantium labor, sed in eo, quod Prophetæ laborum suorum fructus nec ipsi ceperunt, nec in aliis videntur. Apostoli vero cum docendi labores subirent, continuo multos ex conuersis in vitam æternam congregarent, ita ut eorum labor messi similis esset.

§. 2. Seruetus pueri negat baptismum, quod messi tempore dandus sit, non enim albefcunt ad messem.

Respond. Christum hortari Apostolos, ut se accingant labori, iam messem flagitare ipsorum opera: at iam etiam pueri gratiæ baptismi erant idonei: quoniam talium erat regnum cælorum. Quis igitur miretur albefcere ad messem, si regno cælorum maturi sunt, non annorum numero, sed gratiæ beneficio, quæ non distinguit hominum ætates.

VERSUS 39. 40. 41.

Ex ciuitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbū mulieris, testimonium perhibentis. Quia dixit mihi omnia quæcumq; feci. Cum venissent ergo ad illum Samaritani, rogauerunt eum, ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt in eum, propter sermonem eius.

QVÆSTIO I.

Quomodo tam facile mulieri crediderunt?

§. 1. Ntequam ad Christum exirent, ut docet Augustinus, credebant. Itaq; mulierem alicuius apud eos auctoritatis fuisse oportet, eamq; vehementer, prudenterq; egisse, retulisse etiam, quæ sibi dixisset, deniq; Dominus animos permouebat.

§. 2. Credidisse negat Calvinus, sed tantum sermone mulieris ad credendum excitatos. at v. 42. verâ fide credidisse.

At verò Euangelista multos pronunciat in eum credidisse, quamuis enim quædam exemplaria omittant, ἢς ὠρῶν, pleraq; tamen retinent Græca, Latina, Syra. Cur autem credidisse in eum dicat, si non crediderunt? ita August. traet. 15. Et hoc paululum, ait, animaduertendum est, quia lectio terminata est. Mulier primum nunciavit, & ad mulieris testimonium crediderunt Samaritani, & rogauerunt eum, ut apud eos maneret, & mansit ibi biduo, & plures crediderunt: & cum credidissent, dicebant mulieri: Non iam propter verbum tuum credimus, sed ipsi cognouimus & scimus, quia verè hic est Saluator Mundi. Adams Conzen in Euang. Tom. II.

di. Primo per feminam, postea per presentiam. Sic agitur hodie cum eis qui foris sunt, & nondum sunt Christiani. Christus nunciatur per Christianos amicos, tanquam illa muliere, hoc est, Ecclesia annunciate. Ad Christum veniunt, credunt per illam famam, manet apud eos biduo, hoc est, dat illis duo præcepta charitatis: & multo plures & firmitus in eum credunt, quoniam verè ipse est Saluator Mundi.

QVÆSTIO II.

An fecerit miracula apud Samaritanos?

§. 1. Samaritanorum feruor, & prompta fides Iudæos arguit, credunt mulieri, Christum rogant, ut secum permaneat. Crediderunt autem propter sermonem eius: admirando enim modo scripturas illis, & quæ ad virtutem salutemq; pertinebat explicabat. Miracula etiam fecisse non est dubium, etsi id non recenset Euangelista: miracula enim, cuius mulier erat testis, crediderunt, & qui ante mulieri nõ crediderunt, nunc Christo credunt, propter sermonem, doctrinam sc. etiam miraculis ob signatam. audiuisse se & scire aiunt, hunc esse Saluatorem Mundi. Scire autem non ex nudo sermone poterant, nisi signo eum confirmasset.

QVÆSTIO III.

An fides implicita sit vera?

§. 1. Beza veterem interpretationem repudiat, quod dixit loquelam tanquam barbaram: Erasmus quod orationem: ipse vertit sermones, cum tamen sit ὁμιλία, sermonem seu loquelam. Quædam exemplaria habent μαρτυρίαν testimonium, quod ex interpretatione irrepsit.

Inuitus ad Grammaticam descendo, sed magni tamen æstimanda est Spiritus Grammatica, qui humanis vi signis dignatur. Beza nostram interpretationem barbaram censet. At loquela sanè iam olim vsitatum esse potuit, multa enim verba nouantur, multa cadunt. Cic. l. 4. de Finib. ex ea difficultate loquaci loquela, ut ait Accius, malitiæ nata sunt. Sic Lucret. l. 1.

Blandas ex ore loquelæ.

Fundere.

& Catullus. Verbosa gaudet Venus loquelâ. & Plautus in Cist. dixit, commodare loquelam, Bonis igitur auctoribus vsitatum fuit loquela.

§. 2. Calvinus lib. 3. inst. c. 2. 5. fidem implicitam oppugnat, crassam ignorantiam vocat, Samaritanos negat initio fidem habuisse, postea accepisse. Prius, inquit, gratos esse oportet. Imò verò data gratiâ grati reddimur. Aquâ illâ abluimur, & vegetamur, non prius mundamur, deinde abluimur, sed affusa aqua sordes detergantur, & nitenti animæ restituumur. Verum nihil ista contra implicitam fidem, quæ in Samaritanis fuit, donec omnia aut plura explicitè nescitent.

VERSUS 44.

Ipse enim Iesus testimonium perhibuit, quia Propheta in sua patria honorem non habet.

QVÆSTIO I.

Quomodo cohereat v. 44. cum cæteris.

§. 1. Sententia est exposita Matth. 13. 57. Hic penè maior est difficultas, quorum eam Ioannes recenset, quam quid significet. Duos dies apud Samaritanos mansit, deinde abiit in Galilæam. Ratio redditur: Ipse enim Iesus testimonium perhibuit, quia Propheta in sua patria honorem non habet. Maldonatus quoque expositiones recenset Augustini, causam reddi

Bb

cur